

Šturmui paimtas Šliselburgo miestas

I rytus nuo Leningrado plačiu frontu pasiekta Nevos upė. Tuo būdu Leningradas iš visų pusų atkirstas nuo susiekimo sausuma

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. IX. 8. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

I Rytus nuo Ladogos ežero puolantieji suomių kariuomenės dalinai pasiekė Svirio upę.

Kovoje prieš Didžiąją Britaniją praejusia naktį stipresni kariuomenės ratai aplink Leningradą jau yra uždarytas ir miestas yra iš visų pusų atkirstas nuo bet kokio susiekimo sausuma.

ATMUŠTI VISI BOLŠEVIKU PRIEŠPUOLIAI

BERLIN. IX. 8. Kaip praneša

Vēl smarkiai bombarduotas Suezo kanalas

BERLIN. IX. 8. Kaip DNB iš karinių sluoksnų patiria, naktį i rytus 7 d. vēl vokiečių orinio puolimo tikslas buvo Abu Sueiro aerodromas Suezo kanalo srityje. Numestos bombos sukėlė daug gaisrų stipriose tiekimo iрengimose, municijos sandėliuose ir léktuvu stovėjimo vietose. Vokiečių léktuvams gržtant, įgulos dar ilgai galėjo stebeti gaisrus. Rugsėjo 5 d. vokiečių kovos léktuvai sėkmignai apmėtė bombomis britų kariuomenės stovyklą ir kariuomenės stovyklą ir rytus

nuo Port Perronės, Šiaurės Afrikoje. Stebėtojai vokiečių léktuvuose pastebėjo, kad buvo tiksliai pataikyta. Rugsėjo 6 d. puolimai sėkmignai vyko toliau. Karinomenės stovyklose išvairiose vietose padaryta daug sunaikinimų. Rugsėjo 5 d. vokiečių léktuvai Sidi Baranio srityje virš britų pozicijų susidūrė su britų naikintuvais. Po trumpo oro kovos vienas vokiečių naikintuvas numušė britų „Hurricane“ léktuvą. Iš vokiečių pusės nuostoliu nebuvo. Dėl vokiečių oro pajėgų naktį i rug-

sėjo 6 d. Aleksandrijos uosto puolimo dabar gauta smulkesnių žinių. I karo uostą numesta daug bombų. Kiti vokiečių léktuvai taikė į vakarų ir rytų uostą iрengimus ir sukėlė dideli gaisrus viename naftos rezervuaru. Greta kitu gaisrų buvo pastebėti gaisrus židiniai perkrovimo stoties iрengimose. Tuo pat metu prie išėjimo iš Suezo jilankos vienas vokiečių kovos léktuvu sunkiai sužalojo britų 6.000 tonų talpos prekybos laivą, į kurio užnakalinę dalį patalpė viena bomba.

Stalino, Molotovo ir 3-jų sovietų maršalu išakymas

Jis pateko į suomių kariuomenės rankas

HELSINKIS. I Suomijos kariuomenės rankas pateko sovietų vyriausiosios gynimo tarybos išakymas, pasirašytas Stalino, Molotovo, Vorosilovo, Budionny ir Timošenkos. Išakymas yra datuotas 1941 m. rugpjūčio 16 d. ir pažymėtas Nr. 270. Išakymo aštros žodžiai smerkiamas triju aukštųjų sovietų generalų „bégimas“ ir būtent 28 korpo vado generolo leitenanto Kačalovo, 12-jos armijos korpo vado generolo leitenento Pondonio ir 8-jos armijos korpo vado generolo majoro Kirilovo, kurie yra pasidavę į nelaisvę. Sie generalai vadinami baillais ir blogos valios dezertyrai. Ryšium su šiuo, išakymas nurodo visiems politiniams pareigūnams ir aukštėsnėms vadovybės vietoms „visus dezertyrus ir bailius, kurie kovose traukiasi, sudaro sunkumus kelyje ir pasišalina iš kovos lauko“ laikytį išdavikais, suimiți ir, eventualiai, tuoju pat sušaudyti. Su jų šeimos nariais taip pat turi būti pašieltga, kaip su valstybės išdavikais, t.y. jie turi būti tuoju su-

imti. Toliau išakyme nurodoma, kad politiniai komisarai ir vadai žiūrėtų, jog niekas iš vadovaujančių asmenų nešalinčia savo ženklą, nebėgtų į fronto užnugari, nepasiudot prieš arba, kaip išakyme sakoma, „slėptisi į landynes“. Kiekvienas karinis asmuo yra ipareigojamas, nepaisant jo tarnybos laipsnio, reikalauti iš savo viršininkų dėti visas pastangas prasimti prie savo kariuomenės, kai jo dalinys yra apsuptas. Kai kuris nors viršininkų arba atskiri sovietų kariuomenės karai, vietos pasipriešinti, siūlo pasiduoti prieš, tai juos reikia tuoju pat turimomis priemonėmis sunaikinti. Divizijų vadai ir komisarai ipareigojami žemesniuosius batalionus, pulkus ir kitų tarnybos vietų vadus tuoju atleisti, degraduoti į parastus kareivius arba, reikaluiti, sušaudyti vete, o juos pakiesti sekantiems pagal laipsnį vadais ar žiaip narsliai ir gerais kareiviais. Išakymas turi būti perskaitytas visose kariuomenės dalyse, kuopose, eskadronuose, baterė-

jose, o taip pat dalių komandose ir štabuose.

I ANKARĄ VYKSTA VOKIEČIU ŪKINĖ DELEGACIJA

ISTANBULAS. Likraščiai praneša, kad į Istanbulą atvyko dr. Clodius ir šeši vokiečių ūkinės delegacijos nariai. Ūkinė delegacija šiandien išvyksiant į Ankara.

Sovietai ir anglai įteikė Iranui naujus reikalavimus

PADETIS TEHERANE LABAI ĮTEMPTA

STOCKHOLMAS. Rysium su Londono gautomis žiniomis Reuteris praneša, kad įtempimas Teherane savaitės pabaigoje padidėjęs. Likraščio „Daily Mail“ korespondentas praneša: „Teheranas dabar yra tokis pasaulio miestas, kuriamo viešpatauja didžiausias nepasitenkinimas. Paskutinioji sajunginininkų nota (taigi, anglų ir sovietų) Iranu vyriausybė buvo įteikta šeštadienį. Manoma, kad joje pateiktiami daug kietesni reikalavimai,

neug anksčiau įteiktoje noteje. Faktas, kad Iranu vyriausybė nepaskelbė sekmadienio vakare laukto pareiškimo, įtempimo nesumažino“.

Likraščio „Daily Herald“ korespondentas pažymi, kad galimas daiktas, jog buvę atmesti visi Iranas vyriausybės reikalavimai pakiesti okupuotas zonas, pavyzdžiu, atitrauktis sovietų kariuomenė į Kasvinc.

VAŠINGTONAS. Kaip Associated Press praneša iš Spokane (Vašingtono valst.) nesenai čia atvykusios sovietų misijos nariai apžiūrėjo antrojo amerikiečių oro laivyno vyriausią būstinę ir susipažino su jo organizacija.

NEW YORKAS. IX. 8. Associated Press žiniomis, iš kompetentingų šaltinių Londono buvo parekšta, kad anglų ir sovietų verčia Iraną kaip greičiausiai priimti jam pastatytais salygas, nors užimatumas nebuvo pastatytas. Iranas turis as salygas tuo priimti, nes, priešingu atveju, santarvininkai imsis griežtinių priemonių.

Išvežami Volgos vokiečiai

NEW YORKAS. IX. 8. New Yorko rytiniai likraščiai džiugi prisimis raidėmis skelbia žinas iš Maskvos apie Volgos vokiečių išvežimą.

Internacionalas per pamaldas Londone

Anglai meldžiasi už bolševikus

AMSTERDAMAS. Kaip Reuteris iš Londono praneša, sekmadienį, kaip tautos maldos diena, visose visu konfesijų bažnyčiose buvo atlakytos pamaldos. Karalius kvileto visą tautą šiose pamaldose lankytis. Canterbury arkivyskupas nurodo, kad turi būti meldžiamasi ir už sovietų tautą ir jos kariuomenę, „esancią žiauriame išbandyme“.

NEW YORKAS. IX. 8. „New York Times“ žiniomis, per maldos diena anglų bažnyčiose už bolševikų laimėjimą per radija kalbėjo Canterbury arkivyskupas iš Armagho arkivyskupas, ku-

ris yra Airijos primas ir Valios arkivyskupas. Per radija kalbijo ir kardinalas Hunsley. Britų karalius ir karalienė su vaikais meidėsi vieno kaimo, kurio varas nenurodomas, bažnyčioje. Kardinalas Hunsley ir Canterbury arkivyskupas gyre bolševiku kova su vokiečiais. Paskutinysis net paraiškės, kad sovietų armijai ir jos didvyriškam priešinimuisi bendram priešui Anglia jaucia dėkingumą, simpatiją ir pasigérėjima.

Britų imperijos vyriausiasis rabinas Hertz vienoje sinagogoje taip pat meldėsi.

STOCKHOLMAS. IX. 8. „Svenska Morgenbladet“ iš Londono praneša, kad sekmadienį per maldas už bolševikų laimėjimą sovietų ambasadorius buvo vienoje Londono bažnyčioje. Per pamaldas, kaip pažymi, tas švedų likraščis, bažnytiniai vargonai grojė Internacionala.

STOCKHOLMAS. Reuteris praneša, kad visų profesinių, religinių, politinių, socialinių ir sportinių organizacijų anglų moterys pasiuntė svelkinimo raštą sovietų moterų suvažiavimui, kurio pranešimai iš Maskvos buvo transliuojami anglų kalba. Britų ambasadorius, tarp ko kito, pasakė: „Mes, Didžiosios Britanijos moterys, svelkiname sovietų moteris kaip savo drauges visų laisvų tautų kovoje. Jūsų heroizmas ir atsparumas mus jaudina ir drasina. Mes laukame dienos, kai viso pasaulyo moterys galės bendradarbiauti visos žmonijos laisvei ir teisingumui sukurti“.

Lavalis pasveiko

PARYŽIUS. IX. 8. Pierre Lavalis yra tiek pasveikęs, kad vakar pirmą kartą galėjės pasikelti iš lovios. Pirmiausiai jis aplankė Marcel Deata. Lavalis laiko save pasveikusiu ir pareiškė noro greičiau iš Versalio ligoninės išvykti.

Rooseveltas ieško incidentų

Vokiečių spauda griežtai atmeta Amerikos tvirtinimus dėl „Greero“ incidento

BERLIN. Berlyno spauda ilgesniuose straipsniuose svarsto incidentą su Amerikos laivu naikintoju „Greenu“. Likraščiai, priešingai amerikiečių tvirtinimams, kad tą laivą puolė vokiečių povandeninius laivas, išskelia oficialų vokiečių komunikatą. Be to, vokiečių spauda primygina pabrėžia irodą faktą, kad Rooseveltas, priešingai jo tvirtinimams, jau anksciau Amerikos naikintuvams yra davęs išakymą ne tik pranešti, kur buvo pastebėti vokiečių laivai ir povandeninių laivų, bet juos ir pulti. Jau vedamujų antrašes, kaip „Rooseveltas išsaukia incidentus“, „Apgaulės vandenės bombos“, „Provokacija, paašrinta melu“, „Roosevelto apgaulės

manevras“ ir pan., parodo pasipirkimą, su kuriuo pasiūlykamas amerikiečių to incidento vaizdavimas.

„Berliner Boersenzeitung“ rašo: „Vis dėl o Vašingone norima visomis priemonėmis palaikyti gyva Roosevelto tikslu siekiančių melu“. Likraščiai priešas įtako ir Rooseveltui išsakantį „Greero“ vienom vokiečių povandeniniu laivo užpuolimą samoningu ypa ingai rafinuoto triuko rezultatu, triuko, kurioje prezidentas norėjęs apgaujti Amerikos gyventojus. Likraščiai konstatuoja, kad apgavysė nesant labai nauja ir irodo, kad Rooseveltas nuo pat neutralumo istatymo 1935 m. paskelbimo savo politika tvarko tokiu būdu, kad Amerikos gyventojus išsakantį „Greero“ išsakantį triukšmą ir tuo būdu

pasiekia, kad perėjimas nuo tylaus prie garsaus karo nebebus pastebėtas“.

LONDONE SAUKIAMA ANGLIJOS, AMERIKOS, SOVIETŲ S-GOS IR ČUNKINGO KONFERENCIJA

AMSTERDAMAS. Kaip Reuteris praneša, rugsėjo 26–28 d. Londone susitiks Didžiosios Britanijos, Jungtinės Valstybių, Sovietų Sajungos ir Čunkingo vyriausybės atstovai „ūkinė konferencija“. Konferencija užtrukianti tris dienas. Kai kuriems posėdžiams vadovaus Jungtinės Valstybių, Sovietų Sajungos ir Čunkingo vyriausybės ambasadoriai.

Kaip Churchillis norėjo sugriauti bolševizmą?

Dar visi gerai tebeatsimename bolševikų - sovietų kara, kurio metu iš Suomijos buvo pagrobtas žymiai teritorijos dalis. Bolševikai skelbė, kad jie pradėjė žygį prieš vakaru imperializmą, kuris grasinės „taikos skelbėjus“ įvelti į karą. Francūzai su anglais buvo net pa-ruoše ekspedicinį korpusą, kuris turėjės padėti suomiams kovoti už „savo ir Vakaru laisvę“, tačiau šiandien tie patys anglai susidėjo išvien su užpuolikais ir kovoja prieš tą pačią Suomiją, kuria jie dar taip neseniai — bent žodžiais — sakėsi ginsia.

Sovietų spauda visa laiką buvo pilna straipsnių, reportažų ir aprašymų, vaizduojančiu, kad šio karo priežastį reikia ieškoti plutokratiškiam vakarui imperializmė. Nenuaidėjus dar ne pirmajam karo šiui Ryuoje, sovietų žurnaliuose rasdavai karikatūrų, vaizduojančiu tą patį Churchillį su cigaru dantyse „kaip dabartinį kruvinų žudynių kaltininką, o Amerikos J. Valstybes apšauktas ne mažesnėmis imperialistėmis už anglus. Tačiau šiu dienų įvykiai ka kitą rodo: plutokratinis imperializmas susidėjo su tuo pačiu bolševizmu, kurį dar taip neseniai laikė savo mirtinu prieš, ir, padave vienas kitam rankas, ruošia Europai griuvėsius. Neapykanta suvedė į krūva nesutaikomus priešus — priešus, kuriems, be jų pačių gero, niekas daugiau nesvarbu; nesvarbu, nei kas yra tas bolševizmas, nei ką reiškia anksčiau pasakytieji žodžiai, nei ką tokia bičiulystė krikščioniškajai Europos kultūrai, jei jos nesulaikytu ašies valstybių ginklo pajėga, ruošia.

Bet leiskime kalbėti patiemens faktams. Šios ištraukos pavaizduos, ka tas patis Churchillis anksčiau apie bolševizmą skelbė ir ką dabar praktikoje vykdė.

„Aš jėjau į karo ministeriją 1919 m. sausio 14 d. kaip valstybės sekretorių“ — rašo V. Churchillis savo atsiminimuose, kurie yra plačiai pasklidė ne tik Anglijos, bet ir už jos ribų, kaip dokumentas, atskleidės tuometinius britų projektus bolševizma užgriausti pačioj užuomazgoj ir su gera ironijos doze aprašytas rusų rašytojo A. Tolstojaus romane „Emigrantai“. — Ligi tol aš į rusų reikalus nekreipiau ypatingo dėmesio ir dėl to nesu atsakingas už jokių juos į vie-

ną ar kitą pusę pakreipimą ar iš-
rodžiamą. Rusų armijos greitai
irpo. Tačiau britų tauta nenorėjo
skirti nei pinigų, nei žmonių ki-
tiems tikslams, kaip iguloms prie
Reino laikyti. Ir iš viso dar buvo
klausimas, ar armijos dalys, pa-
siybos į karą su vokiečiais, būtų
norėjus kovoti kitokiomis saly-
gomis už kitus interesus; ne til-
kovoti, be: net ir užimta teritorija
ilgai laikyti okupuota. Todėl di-
džiausiam sutarime priėmėme tokius
sprendimus: peržiūrėti ir pa-
tikrinti mūsų pasižadėjimus su iš-
pareigojamais ir tuos, kurie atrodys
priimtini arba galimi įvykdyti, nie-
ko nedelsiant vykdys.

Dėl to mes nusprendēme su pas-
kubinta sparta imtis tokiu priemo-
niu: pirmiai, kaip nors išpažinti iš-
keblios situacijos mūsų nuo yki
prie Batumo — Baku geležinkelio
linijos Kaukaze ir savo pagrindines
karines pajėgas išvesti nesuardy-
tas; antra, sudaryti su Turkija tai-
ka, kuri jai įrodys, jog Anglija
yra jos draugas; trečia, lojaliai ir
visiškai laikytis mūsų sudarytų
susitarimų, aprūpinant prieš bol-
ševikus kovojančias karo pajėgas
iš mūsų nepaprastai gausių karo
atsargų visokia karo medžiaga,
padėti jiems specialistais ir instruk-
toriais, kad tuo būdu kiekvienu
metu galėtu sudaryti galinčias s-
to i kautynes armijas. Rodos, ne-
tenka nė aškinti, kad mums rūpė-
ja visas pasienio valstybes sukelti
i krūva, ištrauktai jas į karinę ir į
diplomatine sistemą, nukreip a
prieš bolševizmą, ir visus kitus
sajungininkus paskatinti, kad kov-
ai prieš bolševizmą duotu pagalba,
kokia tik galėdami. Taip buvo su-
kurta toji politika, kurią mes sa-
žiningai ir vykdėme.

KETURIU TARYBOJE

Taip aš pirmą kartą patekau į pas-
tarimius apie Rusiją. Vasario 14 d. perplaukiau per Kanalą ir pa-
tekau į didžiąją tarybą. Ta pačia
proga, bedirbdamas savo darba,
galėjau taip pat stebeti, kas vyksta
Taikos Konferencijoje: pirmmin-
kavo Clemenceau; idūkės, aštrus,
baltais, kaip sniegas, plaukais, su
juoda kepe ant pakaušio; priesas
jii — maršalas Fošas, didelis for-
malistas, priešgina, paragrafu, kil-
numo ir padoromo taisyklių saugo-
tojas. Iš abiejų pusiu puikiausiose
kėdėse karą laimėjusių valstybių

atstovai. Aplinkui tik tvinka veid-
rodžiai, gobelenas, aukštas, sidab-
ras, švygioja įvairiausios šviesos.
Tuo metu man pasiūlė aikio vienintelė
proga akis į aikį susidurti, kaip
oficialiam pareigūnui, su prezid.
Wilsonu.

Konferencijos posėdis ta diena
už ruko labai ilgai. Jau išmušė
sepynias, kai atėjo eilė „punktui
apie Rusiją“. Ta pačią naktį pre-
zid. Wilsonas pirmą kartą išplaukė
iš Jungt. Valstybės. Jis vos
suspėjo greitosiomis užkasti ir išli-
ti i traukinį, kuris eina į Serburgą.
Iš tikro įreki, kad jis pasitraukia
iš konferencijos, ir vargu ar
buvo galima berasti kiau nepato-
gesni momentai sunkiai, nemalon-
iai, nepaprastai problemai spręsti.
Paskatintas to ryžingumo, kurio
turėjau imtis turėdamas galvo-
je savo ašaką už įvairių Ru-
sijos frontų likimą, o prieš akis —
žiauriai tikrovę, aš atsistojau ir
kreipiau į jį apeliuodamas: „Ar
mes negalėjume padaryti apie Ru-
siją kokio sprendimo? Kautynės ei-
na toliau. Žūva žmonės arba su-
žiedžiami. Kokios galima laukti
politikos? Taikos ar karo? Ar
mums reikia susilaikyti, ar toliau
telkti pajėgas? Ar prezidentas iš-
važiuos Ameriką į šitonus klausim-
us nedaves visai jokio ašakymo?
Kas turėtų būti daroma tuo metu,
kai jo nebūs? Ar ligi tol nieko ne-
galės būti tikro nuspresta — ir
kraujas turėtų būti be jokio tikslio
liejamasis? Be jokio abejojimų aš-
tu, kad čia reikia duoti konkretų
ar ašku ašakymą?

Tačiau prezidentas nepatenkinio
mano lūkesčių. Jis sugržo prie-
stalo ir, pasirėmės alkūnėmis į
Clemenceau foteli, išklauso visko
iš aš jam pasakiau. Paskum pa-
prasai ir tiesiai maždaug šai kā
atsakė: Rusija yra problema; kaip
geriausiai ją būtų išspręsti, jis ne-
galis pasakyti. Jis norėtų jos vi-
sai neliečti, tačiau yra pasiry-
žes pradėti su vienais bolševikais
Principo saloje (Egėjaus Jūroje)
derybas (t. y. be rusų tau ininkų).
Ir jis nė kiek nemažiau norėtų, kad
iš tų Principo pasiūlimu nieko ne-
išišutėt, o tuomet tektu vienems sa-
tarvininkams imis ant savo pečia-
naša, tenkančia už kautynių lauke
esančių rusų armijų likimą.“ Pas-
kum jis mus paliko.

Taip tas klausimas ir neliko tā-
syk išspręstas prie sudarytų 58
išvairiems reikalams komisijų. Ga-

léjo dar būti pridėta ir 59-ji, bet ta-
tai iš esmės reikalo nepakeitė. Prie
tokio bendro sprendimo, galimas
dalykas, būtų pasisekę, prieiti ta-
da, jei pasitarimuose būtų dalyva-
vę prezidentas Wilsonas ir Lloyd Geor-
geas.

Tačiau su Wilsono abejingumu ir
kitu galinčiu svyravimui prasidė-
jo, kaip Churchillis savo atsimini-
muose pastebi, tos didžiosios prob-
lemos „uzmetimas“. Nieko nepa-
dėjo nei paties Churchillio, nei kiu-
tū žymiuojant Sajungininkų vadų už-
simojimai kirsti bolševizmui mirtini-
ni smūgi.

Rusų — iš tikro per juos veikusiu
sajungininkų — pastangos sutriu-
škinti bolševizmą, pasiekė kulmina-
cinių tašką 1919 m. rugsėjo mén.
Tam susidare palankios aplinky-
bės: Judeniuose su savo armija iš-
šiaurės siekė beveik Petrapili, Suo-
mija paskelbė visuotinę mobilizaciją
ir tik laukė iš santarvininkų žen-
ko, kada žygioti į sostinę, britų
blokadinės jūrų pajėgos paskandino
pačiam Kronštade du stambius
rusų karo laivus, neleisdamos
bolševikų laivynui gerai pasirodyti,
Denikino frontas, apėmė vis
są pietų Rusiją, nuolatos stūmėsi
pirmyn, susisekdamas su lenku
spaudimui. Santarvininkai prie
bolševizmą nukreipiai akcijai rem-
ti išmetė stambią pinigų sumą. Tik-
tai viena D. Britanija tam tikslui
išleido apie 100 mil. sv. sterlingų,
Prancūzija 30—40 mil., A. J. Valstybės
buvo pasiuntusios 8.000 vyrų
iš Sibiro, japonai Rytų Sibire turėjo
apie 30.000—40.000 karių ir ši skai-
čiai dar norėjo padidinti. Adm.
Kolčako armija, Churchillio atsi-
minimuose skelbiamais duomenimis,
gegužės mén. turėjo iš viso
apie 300.000 kovotojų, Denikino —
apie 1/4 milijono, suomių —
apie 100.000; toliau į priešbolševi-
kinį frontą Churchillio ir anglų
pastangomis buvo numatyta ištraukti
estus, latvius, lietuvius, toliau —
lenkus, rumunus ir čekoslovakus su
serbais.

Ir vis dėlto tas lemiamasis žodis,
turėjės atnešti santarvininkams
pergale, o bolševizmą sugnužydinti
pačioje į užuomazgoje, nepaisant
didelių to paties Churchillio ir k.
anglių politikų pastangų, nebuvė
tartas. O paskum prasidėjo ka-
tastrofa. Kuo ji baigėsi ir kokios
to viso priešastys, daugeliui jau iš
istorijos žinoma. Ir iš tų santarvi-
ninkų vieningų pastangų, nesiskai-
tant nei su pinigais, nei su žmonėmis,
sukurti galinčius antibolševikiš-
kus, modernią Santarvininkams
draugišką Rusiją išėjo — grynas
nesusipratimas. Kaip svarbiausias
to nepasisekimo priežastis, Chur-
chillis nurodo vieningos karinės
vadovybės stoką, nesutarimus tarp
savęs ir kovojančių vadų, kariau-
jančių rusų ir naujai susikūrusių
pakraščio valstybių tikslų skirtin-
gumą, pagaliau, nebuvinė vadovau-
jančiuose vakarų palikuose tin-
kamo vadovo, kuris būtų įstengęs
tas visas prieš bolševizmą nukreip-
tas pajėgas su cementuoti ir tuo
būdu galutinai sutriuškinti, paly-
ginti, kur kas slėpnėsi prieš.

Tačiau išėjo priešingai: silpnies-
nieji nugalejo galingesniuosius, o
tas pats Churchillis, kuris daugiau
kalp prieš dviečimt metų visomis
jégomis rūpinosi bolševizmą su-
triuškinti, kaip priešinga ir pa-
vojingo britų interesams, šiandien
pats yra tapęs to paties imperialis-
tinio bolševizmo, prieš kuri kadaise
organizavo lemiamą kovą, ištiki-
mas sajungininkas.

buvo tik vienas Dunkovas, kuris be jokios įžan-
gos man pranešė:

Šiandien aš tamstā išsauskiau labai trum-
pam laikui. Tamsta esi atiduodamas ypatingam
SSSR teismui pagal Baudž. SSSR Kodekso str.
58², 58³ ir 58⁴. Stai baudžiamasis kodeksas ir
tie straipsniai, kuriuos perskaitės čia pasirašy-
kite, — tai pasakės, Dunkovas pakišo man
baudž. kodeksą ir užpildytą tam tikrąraudonos
spalvos blanką, kur buvo surašyta: vardas, té-
vo vardas, pavardė, metai ... ir minimi
straipsniai, pagal kuriuos esu atiduodamas
teismam.

Minimus straipsnius labai atidžiai perskai-
čiau, kad ir labai jau buvau pavargęs ir niekas
man neberūpėjo, bet tie straipsniai, kurie tu-
réjo dabar išspręsti mano likimą, vis dėlto su-
žadino mane. Stai kas juose parašyta (duodu
čia tų straipsnių vertimą):

58² Ginkluotas sukilimas arba ginkluotų gaujų iš-
brovimas į sovietų teritoriją kontrrevoliuciniais tikslais,
valdžios užgrubimais centre arba vietoje tais pačiais
tikslais ir, išimtinai, tikslu jėga atplėsti nuo SSR Sa-
jungos ir atskiro sajunginės respublikos bet kuria jos
teritorijos dalį arba suardinti SSR Sajungos su užsienio
valstybėmis sudarytas sutartis baudžiamas:

aukščiausiaja socialinės apsaugos priemone —
sušaudymu arba paskelbimu darbo žmonių prie-
šu konfiskuojant jo turta ir atimant sovietų res-
publikos piliečių teises...

58³ Susitarimas su užsienio valstybėmis kontrrevoli-
uciniais tikslais arba atskirais jų atstovais, o taip pat
pagalbos teikimas užsienio valstybei, su kuria SSR Sa-
junga yra karo padėtyje arba kovoja su ja prieš inter-
venciją bei blokadą, baudžiamas:

aukščiausiaja socialinės apsaugos priemone —
sušaudymu...

58⁴ Špionas, t. y. rinkimas, vogimas ir perdavimas
žinių, kurios dėl jų turinio ypatingai saugomos ir lai-
komos valstybine paslapčiomis, užsienio valstybėms, kon-
trrevoliucinėms organizacijoms arba privatiems asme-
niams baudžiamas:

Iašvės atėtimu, ne trumpesniu kaip trejų
metų, konfiskuojant jo turta, o tais atvejais, kai
špionas SSR Sajungai davę arba galėjo duoti
nepaprastai sunkius padarinius, — aukščiausiaja
socialinės apsaugos priemone — sušaudymu...

(B. d.)

Anglai dirba išsijuose,
kad tik Ameriką ištrauk-
tu į karą

NEW YORKAS. „New York Ti-
mes“ praneša iš Vašingtono, kad
anglių diplomatu, valdininkų, techni-
kų ir propagandistų št. bas Jung-
tinės Valstybės, kuriam iki šiol
buvo priskaitoma iki karo pradžios
219 asmenų, dabar turės 4.626. Vien-
tik britų ambasados personalas ruo-
54 pakilo iki 288, konsulato perso-
nalas — nuo 150 iki 449. Šis fak-
tas dave pagrindo kongreso izolia-
cionistams reikauti išsirti anglių
misiją Jungtinėse Valstybėse veik-
la. Senatorius Wheeleris pareiškė,
kad Anglija išleidžianti 150 milio-
nų dolerių tam, kad Jungtinės
Valstybes ištrauktu į karą.

**Roosevelto kalba
atidėta ketvirta-
dieniui**

AMSTERDAMAS. Kaip Colum-
bia Broadcasting — System prane-
ša, prezidento Roosevelto kalba
per radiją, kuria jis turėjė pasa-
kyti antradienį ketvirtą valandą
rytą viduriniosios Europos laiku,
bus transliuojama tik ketvirta-
dieni.

Pulkininkas J. Petruitis

Kaip jie mus sušaudė

17

Nuolat betardomas, labai gerai supratau vi-
sus jų tardymo būdus ir sistemą. Pirmiausia
turi viską smulkiai papasakoti apie savo ir kitų
„kontrrevoliucinį veikimą prieš sovietus“. Daž-
niausiai pradžioje nieko neužrašinėja, tik mu-
ša. Vėliau sužinojau, kad beveik visus muša,
tik vienus daugiau, kitus mažiau. Paskui jau
viską iš eilės užrašo, kaip pasakoji. Po to pra-
deda tą patį parodymą užrašinėti klausimais ir
atsakymais tokia forma:

„Klausimas: Kas jūsų kontrrevoliucinės organizacijos
narai?
Atsakymas: Mūsų kontrrevoliucinės organizacijos prie-
š sovietus narai yra (jų pavardės) ir aš Jona-
nas, Jokūbo sūnus, Petruitis tos organiza-
cijos vadovas...“

Tokius klausimus su savotiškai redaguotais
atsakymais užrašo vieną, paskui antrą ir trečią
syki, tik kas kartas kitokią formą yra duoda-
mi klausimai ir at

Formell bestehen diplomatische Beziehungen

Das Verhältnis Japan — USA / Hauptziel des Dreimächtepaktes ist, die weitere Ausdehnung des Krieges zu verhindern

TOKIO, 8. SEPTEMBER.

Der diplomatische Mitarbeiter von „Chugai Shogyo Shimpō“ Hanzwa, befasst sich mit der Frage der Beziehungen zwischen Japan und den USA und hebt hervor, dass im Zusammenhang mit der Botschaft Konoyes an Roosevelt und der Tätigkeit des Botschafters Nomura eine gewisse Kritik am Platze sei.

Fünf Handelsschiffe aus einem Geleitzug versenkt

Erfolgreiche Bombenangriffe auf die Insel verursachten Brände und Explosionen

AUS DEM FÜHRERHAUPT-

QUARTIER, 8. SEPTEMBER.

Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: Die ostwärts des Ladogasees angreifenden finnischen Truppen haben den Swir erreicht. Im Kampf gegen Grossbritannien belegten stärkere Verbände der Luftwaffe in der vergangenen Nacht militärische Anlagen am Tyne und Humber sowie Häfen an der britischen Ostküste und Flugplätze der Insel mit Bomben schweren und schwersten Kalibers. Brände und Explosionen lassen den Erfolg dieser Angriffe erkennen. Schnellboote griffen vor der britischen Küste einen stark gesicherten Geleitzug an und versenkten fünf bewaffnete Handelschiffe mit zusammen 13.500 BRT.

Die Luftwaffe vernichtete am gestrigen Tage und in der letzten Nacht vor der britischen Ostküste und bei den Färöerinseln drei Handelsschiffe mit zusammen 12.000 BRT.

Im Kanalgebiet verlor die britische Luftwaffe bei Tage in Luftkämpfen fünf Jagd — und drei Bombenflugzeuge. Seestreitkräfte schossen an der norwegischen und niederländischen Küste zwei britische Bomber ab.

Britische Flugzeuge flogen in der letzten Nacht über Nord — und Westdeutschland in den Raum um Berlin ein. Starke Abwehr liess den Angriff auf die Reichshauptstadt nicht zu voller Wirkung kommen. Die Zivilbevölkerung hatte durch Abwurf von Spreng — und Brandbomben Verluste an Toten und Verletzten. Nachtjäger und Flakartillerie schossen 14. Marineartillerie drei der angreifenden Bomber ab.

Churchills Schuldskonto

RAF-BOMBER TÖTETEN BISHER 3853 ZIVILPERSONEN

Berlin, 8. September. Die Zahl der durch feindliche Bombenangriffe auf deutsches Reichsgebiet hervorgerufenen Todesopfer betrug seit Kriegsausbruch bis zum 2. August 1941, also zu einem Datum, bis zu dem amtliche Unterlagen vorliegen, 3.853. Diese Opfer des englischen Krieges sind in der Hauptstrecke von wenigen Städten und Gauen gebracht worden. Von englischer Seite wurde die durch die deutschen Vergeltungsangriffe auf Rüstungsanlagen und wehrwirtschaftliche Betriebe entstandenen Todesopfer mit 41.900 amtlich angegeben. Die wahre Zahl dürfte wesentlich höher liegen. Aber die Zahl von 41.900 ist mehr als das zehnfache der Opfer, die die zum Zweck der Unterhöhlung der Widerstandskraft der deutschen Heimatfront durchgeführten englischen Bombenangriffe in Deutschland zu erzielen vermochten. Zum Vergleich mag in diesem Zusammenhang interessieren, dass die Zahl der Todesopfer durch Verkehrsunfälle im deutschen Reichsgebiet im Jahre 1938 sich auf 7.354 belief.

Umbildung der französischen Regierung?

VICHY, 7. SEPTEMBER. In hiesigen politischen Kreisen geht das Gerücht um, dass demnächst eine Umbildung der französischen Regierung zu erwarten sei. Die Umbildungen sollen sich auf das Justizministerium und das Ministerium für öffentlichen Unterricht beziehen. Anstelle von Justizminister Barthélémy soll der bishe-

Politisch gesehen, versuchten England und die USA Japanus Entwicklung aufzuhalten, indem sie gleichzeitig einen wirtschaftlichen Druck ausüben und durch internationale Manöver eine kriegsähnliche Front aufrichteten, formell jedoch bestanden zwischen den 3 Ländern allgemeine diplomatische Beziehungen. Hauptziel des Dreimächtepaktes sei zweifellos, die Ausdehnung des Krieges zu verhindern.

schland habe alles unternommen, um dem USA keinen Verwand für eine Kriegsteilnahme zu liefern. Das gleiche könnte von Japan gesagt werden.

Unter gewöhnlichen Verhältnissen würden die Japaner schon längst die Geduld gegenüber den USA verloren haben.

Nach militärischen Erwägungen sei jetzt vielleicht für Japan die beste Gelegenheit, seine Beziehungen zu den USA aufzugeben, doch sei der Abbruch in heutiger Zeit nicht mehr eine Frage die beide Länder angehe, vielmehr sei eine Auswirkung auf die gesamte Weltpolitik zu erwarten. Andererseits könnte festgestellt werden, dass die USA den Wunsch hätten, zu siegen, um

über die Welt herrschen zu können. Um dieses Ziel zu erreichen, liessen sie andere Nationen kämpfen. So sei auch die USA — Hilfe für England und die Sowjetunion zu wünschen. Diese Politik der Unterstützung bedarf, fährt Hanzwa fort, praktisch die Kriegseinnahme der USA, nur in anderer Form. Der Greer — Fall sei nur eine Eappe auf dem Wege dieser amerikanischen Kriegsteilnahme. Im Pazifik versuchten die USA Japan durch wirtschaftliche Massnahmen und inneren Verschlechterung der Situation abzuwürgen. Amerika glaube, dass dies wirkungsvoller sei, als ein direktes militärisches Vorgehen. Es sei dies die gleiche Merode, die die USA gegenüber Deutschland anwendeten.

rige Botschafter in Moskau, Bergery, ernannt werden. Bergery, der Jurist ist, war im vergangenen Jahr maßgebend an der Abfassung der ersten Konstitutionsakte beteiligt. Für die Neubesetzung des Ministerpostens für öffentlichen Unterricht wird bisher kein Kandidat genannt.

Eine gute Getreideernte

Zehnjahresdurchschnitt 1930/39

dürfte erreicht werden.

Im Einklang mit den Feststellungen des Internationalen Landwirtschafts-Instituts in Rom dürfte der Weizenanbau in Europa das bisherige Höchstmaß von 32 Mio ha im Jahre 1935 zum mindesten erreicht, vielleicht sogar überschritten haben. Während sich der Vorjahrsertrag der Weizenernte Europas nur wenig über dem niedrigsten Stand von 37 Mio t im Jahre 1930 hielt, darf man nach den bisherigen Anhaltspunkten mit Recht annehmen, dass die Weizenernte Europas 1941 den Zehnjahresdurchschnitt 1930/39 mit 42,8 Mio t erreichen wird.

Sowjets und Engländer bei Wodka und Bier

STOCKHOLM, 7. SEPTEMBER. Zu dem bereits gemeldeten ersten Zusammentreffen der Sowjets mit den Engländern im Nordosten Irans bei Kaswin berichtet der Korrespondent des Londoner „Daily Express“ ergänzend, dass er mit weiteren 20 Pressevertretern bei den Sowjets zu Gast gewesen sei. Wodka und Bier habe bei dem Zusammentreffen eine „große Rolle“ gespielt, bis man schliesslich auf das „nächste Wiedersehen in Berlin“ mit den Sowjets angestossen habe. Wie der Korrespondent weiter berichtet, waren auch zwei Mitglieder der USA — Gesandtschaft in Teheran.

ran bei diesem Zusammentreffen zugegen, und er, der Korrespondent, sei auf mehrere alte sowjetische Bekannte gestossen, die er aus seiner Berichterstattertätigkeit während des Bürgerkriegs in Spanien bereits kannte.

Italienische Kunstaustellung in Hannover

HANNOVER, 8. SEPTEMBER. In Anwesenheit des italienischen Staatsministers Farinacci wurde am Sonntag die italienische Kunstaustellung „Premio di Cremona“ im Künstlerhaus von Hannover eröffnet. Bei dieser Gelegenheit feierte Gauleiter Lauterbacher den Staatsminister Farinacci als den eifrigsten Förderer der künstlerischen Entwicklung Italiens. Nach einem Rundgang durch die Ausstellung, die Werke aus dem Leben der faschistischen Jugend zeigt, fand ein Vormarsch der Hitlerjugend vor Farinacci und Lauterbacher statt. Der Eröffnung der Ausstellung war ein offizieller Empfang im Leineschloss vorangegangen, bei dem Gauleiter Lauterbacher auch die zurzeit in Hannover weilenden Vertreterinnen der spanischen Frauenorganisation an ihrer Spitze Frau Pilar Primo de Rivera begrüßte.

Der Obergefreite Rudolf Mende hatte eigentlich gar nichts auf Deck zu tun; denn er war als Hilfskoch auf das Minensuchboot kommandiert. Aber bei Sonnenschein in der Danziger Bucht stand es sich schöner da oben in frischer Luft als unten in seiner Küche; auch sah er gern dem seltsamen Fischfang zu, wo das Fangnetz die gefährlichen Unterwasser-körper ans Tageslicht brachte, die wie Bojen glänzten, nur dass sie seltsame Schneckenhörner und die teuflische Einrichtung ihrer Bäuche hatten, furchtbar zu platzten, wenn die Schneckenhörner etwas Festes berührten.

Der Obergefreite Mende wusste genau, was für ein mühsames und nicht unbedenkliches Handwerk es war, das Meer nach diesen Untieren abzukämmen; aber er kannte auch die Sorgfalt des Dienstes und wusste, wie jeder Handgriff geübt war. Jedenfalls, als er an diesem Morgen die schwarz glänzende Kugel im Heckwasser des Schiffes auftauchen sah, dachte er an keine Teufelei, die seinem Schiff drohen könnte. Er freute sich über den Fang und sah der Bergung kaum anders zu, als hätte ein grosser Fisch angebissen, der nun aus dem Wasser gehoben werden sollte.

Aber die Teufelei war schon im Gang. Als die schwere Mine im Flaschenzug hing und in der Höhe der Reling schwabte, tat es einen tückischen Knall: ein Kettenglied war gebrochen, und die schwarze Kugel platschte zurück ins Wasser, die Matrosen am Flaschenzug mit einem Wasserguss überschüttend. Während die sich noch schüttelten, fluchten und lachten, kam das Untier mit seinem oberen Rund wieder zum Vorschein. Und nun vergingen den Matrosen das Lachen.

Denn es war unverkennbar, wie die schwarze Kugel mit ihren tückischen Hörnern auf den Wellen halbseits gegen die Bordwand antanzte; gelang es ihr, die zu berühren, so war das Schiff mit der Mannschaft verloren. Das wussten die Matrosen so gut, wie der Hilfskoch es wusste; denn alle starnten hinab auf den Dämon, wie er tanzend zu seinem Mordenwerk ankam. Aber nur in einem Gehirn sprang der Funke der Rettung über. Rudolf Mende! hörte der Hilfskoch herrisch seinen Namen rufen; und da weder der Leutnant noch sonst einer auf dem Schiff der Ruf sein konnte, zögerte er nicht einen Augenblick, dem Befehl zu folgen. Er sprang durch

Züge wurden schwer beschädigt. Außerdem wurden bei diesen Unternehmungen ein Munitionslager in Brand geworfen und eine grosse Zahl von Kraftfahrzeugen vernichtet.

Die New Yorker Morgenblätter bringen Meldungen aus Moskau über die Verschleppung von Wolgadeutschen in grösster Aufmachung.

Pierre Laval ist soweit wiederhergestellt, dass er gestern zum ersten mal sein Krankenbett verlassen konnte. Sein erster Besuch galt Marcel Deat. Laval betrachtet sich als geheilt und hat den Wunsch geäußert, demnächst das Krankenhaus in Versailles zu verlassen.

Gleich nach Beendigung der Leipziger Messe wurde am Sonntag die „Prager Herbstmesse 1941“ eröffnet. Es nehmen an ihr rund 2.000 Erzeugerfirmen teil.

Der Führer der deutschen Volksgruppe in Rumänien, Andreas Schmidt, der sich in freiwilligem Fronteinsatz befindet, wurde in den Kämpfen um Odessa mit dem Orden „Virtute Militari“, der höchsten rumänischen Auszeichnung, die im Mannschaftsstand für außerordentliche Waffentaten verliehen wird, ausgezeichnet.

Die New Yorker Morgenblätter bringen Meldungen aus Moskau über die Verschleppung von Wolgadeutschen in grösster Aufmachung.

Uebergaengen, Spannungsakzenten und Durchbildung bis ins Feinste und Kleinste wirksam und natuerlich zu gestalten. Die tragische Gestalt des Werkes, das Litauermaedchen Marikke, wird wundervoll von Anna Dammann verkoerpert, deren dramatisches Koennen, deren eigenwillige Persoenlichkeit, deren leidenschaftliches und doch verhalten-beherrschtes Spiel Herz und Sinn gefangen nehmen. Aber auch die ostpreussische Landwirtstochter Trude der Gertrud Meyen, eine nordische Gegenspielerin der schwarzen Marikke, bringt sympathische-maedchenhafte Zuege mit einem kleinen Schuss koketter, reizvoller Mimik in das Spiel. Der junge Landwirtsohn Georg (Ernst von Klipstein) ueberzeugt, als Charakterspieler, Otto Wernicke stellt einen braven Landwirt und Vater der Braut anziehend dar, und Hans Brausewetter vermag als junger Geistlicher Haffke die warme, unschuldige, herzensgute Menschlichkeit seiner Rolle erschütternd zu bilden. Maria Koppenhofer und Charlott Daudert seien unter den zahlreichen Darstellern genannt, die deran kleinen und grossen Szenen reiche Film vorüberfuehrt. Die Gruppen- und Volkstumsbilder des filmischen Meisterwerke sind dem inneren Gang der Handlung ebenbürtig und ihn ergänzend mit grossem Geschick eingebaut. Sudermanns ergreifende Realistik kehrt in den Bildern der Johannissnacht wieder, die alle Geister verwirrt und bindet, und die Natur selbst ist in Sonnenlicht, Mondschein und Regen berufen. Menschenchicksalen der Hintergrund zu sein, die eine herbe ostdeutsche Stammesnatur schafft und bildet. Musik: Herbert Windt.

DR. HELMUT GUMTAU

Der Hilfskoch

Eine Anekdoten von Wilhelm Schäfer.

Der Leutnant zugesprungen, ihn von oben herab das Geländer zu halten. Halt in der Hocke niedergelassen, streckte er den rechten Fuss vor, sich an das Untier heranzufühlen, das mit jedem Wellenschub näher kam. Schon war der Fuss vorsichtig auf die Rundung zwischen den Hörnern gesetzt, schon spürte er, wie es ihn hob, und dass er den linken Fuss zufügen musste, die Mine in der Schwabe zu halten. Aber nun drängte sie ihn gegen die Bordwand zurück, und er musste sich stemmen, dem Druck standzuhalten. Anders kaum, als tanzte er auf der gefährlichen Kugel, hing er über dem klatschenden Wasser; und es war gut, dass ihn der Leutnant festhielt, er hätte sich sonst nicht so sicher in der Schwabe halten können.

Er wusste nachher nicht mehr, wie lange seine Verbissenheit dem Dämon standgehalten hatte, der seine Angriffe immer drängender wiederholte. Bis endlich das Schiff zu schüttern begann, weil die Maschinen nun liefen und die Bordwand von dem schwarzen Untier im Wasser ablösten.

Der Leutnant treu gehalten, seinen Körper herumwerfen und mit den Knien nachhelfend sich gegen die Reling hinaufziehen lassen, die er noch einmal überkletterte; aber dann, als der Befehl von ihm genommen war und die Spannung sich löste, sank er hin wie ein Sack auf die eiserne Bank und fühlte mählich, wie nass und zerschunden er war. Und konnte nicht ausstehen, nur den Kopf schütteln, als der Leutnant zuerst ihm die Hand gab, und danach die Matrosen kamen, Mann für Mann ihm desgleichen zu tun, der sich der Rührung über ihre Treue nur zu erwehren vermochte, indem er da sass und mit nassen Augen lachte.

Da war es so weit, dass auch der Schalk zu seinem Recht kam. Zum andern Male hörte der Rudolf Mende seinen Namen rufen, und diesmal wusste er, wer der Rufer war; denn der Koch stand zornig in der halben Treppe, den Säumer an seine Pflicht zu mahnen. Der wackere Mann in seinem Geschäft hatte nichts von der Tat des Hilfskochs wissen, durch die auch sein Leben gerettet wurde; er sah nur, dass es die höchste Zeit war, die Schüsseln zu füllen. Da hatte der Dienst seine zugemessene Pflicht wieder. Zu Befehl rief der Obergefreite Rudolf Mende zurück, bevor er aufstand und mit weichen Knieen in den Bereich seiner Hilfskochtätigkeit zurückging.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus kultūros ir meno šventė Birštone

Kurorte besiilsiantieji vokiečių karai su nuotaika klausė lietuvių dainų ir žiūrėjo lietuvių šokių. Visa tai buvo maloniai įvertinta bendru žodžiu „wunderbar“ — nuostabiai gerai

Užvakar mūsų laikraštyje buvo atspausdintas vokiečių kario p. Johannes Rowinski straipsnis apie Birštoną. Šiandien tenka Birštoną vėl šaujai paminėti. Tačiau tai darome labai drąsai, nes p. Johannes Rowinski pavadinio Birštoną žemčiūgiu Nemuno pakrantėje. Tikrai, važiuojant iš Kauno autobusu drauge su visa eile mūsų meno geriausiuoja pajėza ir kultūros atstovu greit prahėgo pakelės vaizdai. Atrodė, kad išprastieji, matytieji vaizdai nieko naujo duoti negali. Bet g. Birštonas savo gydyklomis, svetaine dario aškiai kultūriniu jšnūdi. Visa tai drąsai tvirtiname, jei tai naštebėjo ir objektivus stebėtojas, nes mes patys negalėtumėm atsipalaudojti nuo savo sentimento Birštonui.

Vakar Birštonas, nė kiek neperdedant, iškėlė tikra kultūros ir meno šventę. Kultūros šventę — visa tai, kas pasiekta gydymosi atžvilgiu. Tai ne vieno me'o planas ir darbas. Atvykusieji iš Kauno ir kitur turėjo progos susipažinti su gydyklomis, išengimais ir kita. Meno šventę — leido vokie-

čių kariams, negirdėjusiemis lietuvių dainų, nemačiusiemis lietuvių šokių, visa tai išgirsti ir pamatyti scenoje.

Koncerto programą vykdė mūsų pajégiausios jėgos, pradedant mūsų operos žymiausiomis solistėmis — Jonuškaitė, Dambruskaitė, solistu Mažeika ir baigiant pačiu Kipru Petrusku. Negalėdami kiekvienos dainos čia atskirai apibūdinėti, pam'nésime, kad visi solistai, be kitų dainų, padainavo po vieną liaudies dainą. Labiausiai publikui patiko, o taip pat ir besiilsiantiesiems vokiečių kariams, kuriu nuotaiką ypač stebėjome lietuvių dainos atveju. Kiuro Petrusko padainuota liaudies dainė apie griaudžią verkiančią lietuvišką motulę. Kipras Petruskas padainavo džiulį tarme ir tuo būdu dar labiau dainėle išryškino. Neatsiliko savo dainomis ir kiti solistai — Jonuškaitė, Dambruskaitė ir Mažeika.

Vokiečių besiilsiantieji karių, kurių buvo pilnutėlė salė, nepasigailėjo dainininkams katučiu, o kai kur dainininkai tiesiog susilaikė ovaciją. Kai kurie kariai

pareiškė ir apibūdino lietuviškos dainos nuotaiką, vienu žodžiu — „Wunderbar“, t. y. nuostabai gerai. Kalbėdami apie koncertą, negalime nepaprasti ir jo, pasakyti, klasikinės muzikos dalies. Mūsų solistės ir solistai padaina-vo arių, atskirų dainų ir iš žino-mų operų: iš „Lohengrino“, „Tannhäuserio“ ir iš Verdi, Pucini kūrinių. Savo rėžtu buvo fragmentas ir iš lietuvių M. Pet-rusko — J. Karnavičiaus operos „Eglė“. Vokiečių kariams daugelių operų arių, fragmentų buvo girdėta ir žinoma, tačiau juos la-bai interesavo mūsų dainininkų meno galia ir interpretacijos menas, kurie taip pat susilaikė di-delio įvertinimo.

Koncerto programoj buvo iter-piami šokiai. Čia buvo pašokta ir klasikų ir tautinių šokiu, pvz., iš Čaikovskio muzikos baletu „Kati-nas ir Kaitytė“ (J. Drazdauskaitė, S. Tamošiūnas), „Ispanų šokis“ (O. Jovaitytė, S. Tamošiūnas), „Ukrainų šokis“ (J. Drazdauskaitė, S. Velbas, S. Tamošiūnas). Betgi pats didžiausias dėmesys atiteko lietuvių baletikos menui.

Visą lietuvių baletu meną pavaiz-davo „Kepurinė“ ir „Bleedingelė“, vadovaujant P. Baravykui, o šokiant daugiausiai jau minėtiems šokikams.

Kas g. yra „Kepurinė“ tarptau-tiniu atžvilgiu? Tai gana placių pagarsėjusių šokis ir už Lietuvos sienu. „Kepurinės“ nuotraukų matyta net žymiausiuose baleto žurnaluose, savo rūšies baletu oficioze („The Dancing Times“). Pagaliau, gal „Kepurinė“ taip placių žinoma todėl, kad šokis reikalauja subtilios graciros. Ir ypač iš žinoma, tačiau juos la-bai interesavo mūsų dainininkų meno galia ir interpretacijos menas, kurie taip pat susilaikė di-delio įvertinimo.

Tai be galo jautrus šokis, kur imituojami bleedingelės judesiai.

Cia taip pat reikia jautrumo, imita-cijos, polėkio meno. Bleedingelės sparneliai vaizduoja šokiku skepetaitės. Taip subtiliai jos pa-juda, derindamosios su muzikos taktu ir šokio ritmu. Visa tai va-kar buvo tinkamai ir užtarnautai besiilsiantiesiems vokiečių karių gausiai išgirta katutėmis. Vėliau buvo bendros vaišės, kurios praėjo la-bai nuotaikingai.

Sportas

Rygos lengvosios atletikos pirmenybės

Rygos lengvosios atletikos pirmenybės dalyvavo daugiau kaip 130 lengvatletų. Pasekmės gana menkos. Dalinai tai galima pateisinti netinku-siu oru, vis tik reikia pripažinti šiuo metu vos vidutinę latvių formą. Techniškos pasekmės: 100 m Kra-viškius 11,3 sek., 400 m Gallis 53,3 sek., 800 m Jamonts 1:59,4 min., 1500 m Teters 4:18,5 min., 5000 m Ilgašis 16:24,4 min., 110 m kliūtinis Sponbergas 16,5 sek., 1 toll Leja 6,32 m., i auksči Bernats 1,75 m. triušiulis Sprinjis 13,08 m., su kartimi El-zeris 3,70 m., diskas Driba 41,84 m., letis Cirkenis 62,73 m., rutulys Jakobsonas 13,94 m., kūjis Selgas 46,71 m. Moterų gr.: 100 m Niklasė 13,5 sek., 200 m Niklasė 28,2 sek., 1 toll Lilišont 5,08 m., i auksči Ringenbergė 1,35 m., diskas Kolusė 31,24 m., letis Pucė 40,35 m. (naujas rekordas. Se-nasis jos paties — 40,20 m., pasiek-tas Vlenoje, 1938 metais), rutulys Pucė 11,11 m. Pirmenybės dalyvavo ir vokiečių karai, kurie kai kuriose varžybose pasirodo visiškai puikiai. Pavyzdžiu, Bernats laimėjo pirmą vieta šuolyje i auksči. Pačios pirmenybės pravestos pavyzdingai.

Kauno sportininkai Vilniuje

Dvejos rungtynės — dvi pergalės

Sekmadieni Vilniuje Kauno krepšininkai ir futbolininkai sužaidė dvejos rungtynes su vietos sportininkais. Laimėjimai atiteko kauniečiams: krepšininkai nugalėjo 26:20 (19:13) ir futbolininkai — 4:0 (1:0).

Krepšinio rungtynės buvo Bernardinų sode, prie 1.200 žiūrovų, kurie aktingai skatino žaidikus. Sustikimai buvo apylydis, nors kauniečių žaidime buvo daugiau ir apdairumo, ir staigumo, ir pagalau geresnių tematų. Vilniaus ekipa taip pat vyksta sukoovojo ir buvo vertas priešinkas.

Rungtynių pradžioje iniciatyva paima kauniečiai, bet vilniečiai, diriguojami Andruolio I, atklaikiai ginas. Šačkus sufojuoja Puzinauską II, ir 1:0 Kauno naudai. Kulakauskas išbaudos padaro 2:0. Persvara Kauno pusėje, ir vilniečiai negali priartėti prie varžovų krepšio. Pagaliau stal-gus vilniečių antpuolis, sufojuoja Andruolio I, imeta abi baudas, ir pasekmė 2:2. Norkus I uždėda pilna metima, Leščinskas iš tolo viena ranga iškrauna viena pilna krepši ir pridėda bauda. Jau 7:2 Kauno naudai. Vilnietai nepasimeta. Andruolio I imeta bauda, bet tuo Leščinskas priverčia susirūpinti — pavyksta tolimas metimas. Andruolio II iš dviejų baudų realizuoja viena. Nesulaiko-

mai prasiveržia Leščinskas. Yra! Kulakauskas pakartoja nuo lento. Pasekmė Šoktelis iki 13:4. Kauno ekipa pos rankose visas žaidimas. Bet čia Vilniaus stipriali sukrunta: Saunoris ir Andruolis II uždėda po dvi baudas ir jau tik 13:8. Vietoj Andruolio III ieina Centfeldas. Kauno rinktinė su dėties nekeičia. Porą kauniečių antpuoliu baigiasi sekniemis, kurių autorių Leščinskas ir Kulakauskas. Andruolis I nuo centro švelnina iki 17:10. Andruolis II daro 17:12, bet kauniečiai atsako dvemis Puzinauskai iš imestom baudom. Andruolis I dar uždėda bauda, ir pirmasis kėlinys kuris iš dviejų baudų realizuojas viena. Atsiguna kauniečiai. Kulakauskas pelno bauda, bet nešaudoja. Ieina Norkus II. Dėl baudų iš aikštės išeina Kulakauskas. Mackevičius pakartoja nuo lento, ir 26:20 Kauno naudai. Norkus I prie pat krepšio nejmeta, ir švilkumas baigia rungtynes.

Apskritai, krepšinio susitikimas patieki virtinę nuotaiką aikimirkui ir nebuvu nuobodus. Ryškėjo didelė sparta, i kuria sėkminges metės abipusės. Vilniaus ekipa pasirodė visai gerai, ir kauniečiai nebuvo lengviai. Galima pažymeti, kad Kauno penketuke trūko Puzinauskai I, kuris dėl susidėjusio aplinkybių negalėjo iš Kauno išvykti.

Ekipų sudėtys ir pasiekti taškai: Kaunas: Puzinauskas II (3), Mackevičius (3), Leščinskas (11), Kulakauskas (5), Norkus I (4), Norkus II, Ralkevičius; Vilnius: Andruolis I (8), Šačkus (2), Andruolis II (5), Saunoris (5), Andruolis III, Centfeldas. Teisėjavo Zaroskis ir Butkus.

Futbolo rungtynių pasekmė 4:0 (1:0) nėra tikras pajėgumo santykio rodiklis. Ivardžių galėjai būti iš daugiau, tik pirmame kėlinį gerokai trukdė žmirkus alkštė. Pagaliau, apie kėlinio vidurių smarkiai nulijo. Dėl to apie brandesnį žaidimą negalėjai būti rimtesnė kalbos. Kartar-tėmis, ypatingai iš vilnietų pusės, tai buvo miglotas kamuoliu dažyti mas kur reikia, bet dar daugiau kur nereikia. Antrame kėlinį kauniečiai švystelėjo iš geriosios pusės ir retkarčiais surengė tikrai pasigérėtinu deriniu, apvainikuotu trimis šau-niais ivardžiais. Veik visą laiką žaidimas éjo vilnietų alkštės pusėje, kurie bėliko paskiria nesékmingsi prasiveržimai. Kauno gynimas neturėjo didesnio vargo, o Skalskis tiesios stovėjo be darbo, nors keletą pavojingų šūvių sulkvidavo išprastai pu-kiai.

Ivardžių autorai: pirmame kėliny — Galvičius, antrame (iš eilės): Pa-beržis, Penkauskas, Gaberžis.

Kauno vieniuolikės paminėjimai: gy-nikai (Geležiūnas, Slyžius), iš saugų: Galvičius, Kaminskas, Tévelis ir iš puolių: Penkauskas, Gaberžis. Ir kiti žaidikai gerai dirbo ir jų žaidimo negalima pelkti. Vilniaus sudėtyje matėme Andruoli I, Saunorių, plunksnai pasirodžiusių Centfeldą ir kt. Apdairiai teisėjavo Volodis. Žiūrovų apie 2.000. Dalis žiūrovų aikimirkis parodydavo pietietiška tem-pamentą, ir šuksmais gerokai laudri-no rungtynių atmosferą. Bet Kauno

Policijos sporto šventė Oslo mieste

Policijos sporto šventėje Oslo mieste pasiekti geru pasekmui. Ru-tulio stūrimai laimėjo žinomas Woellke (Berlin) — 15,06 m, antra-jā vieta užėmė Trippė (Berlin) su pasekmė 14,61 m. Rankinė granata Bertsch numetė 66,65 m.

HEUSER LAIMÉJO PRIŠ KOEB-NITI

Berlyne sunkaus svorio meisteris Heuser po nelengvos kovos nugalėjo savo didžiųjų varžovą Koeblin. Jau prieš 5 metus šiuo boksininku susi-kimas buvo pasibaigęs taip pat Heuser'ų nugalėjimu.

Koeb-Niti laimėjimą iškilo iš

Anglija pasiaukoja bolševizmui

Vokiečių spauda apie anglų sovietų bičiulyste

BERLIN. Šiandien vokiečių spaudoje svarstoma tema, kaip anglų saksų valstybėse populiarinamas ir padaromas mado bolševizmas. Šia proga laikraščiai primena ypač „anglu sovietų draugiškumą“ savate, kuri dabar rengiama Cambridge mieste ir kurios metu turi būti Anglioje populiarinamas bolševizmas, mados sovietų paveikslų parodomis bei sovietų filmomis. Laikraščiai nurodo i tai, kad „tam tikra ne-norinti pasimokyti ir geidulingai smalsi miesčioniai bei tam tikra nenuosaiki inteligenčia“ kaip tik simpatizuodama žiūréjo į sovietų eksperimentą, net visiškai nepa-zindama pačios bolševikinės tikrovės. Tai esą tie sluoksniai, kurie su Stalino agitatoriais ėjo ranka rankon, stengdamiesi anglų tautai bolševizmą kaip „išganymo tiesa-likbėti“.

„Völkischer Beobachter“ rašo: Kur nuves šis Anglioje varomas visiškas akių apdūmimas, tai pa-rodysianti dar ateitis. Anglia už ši Maskvos lakinai teikiamą pa-lengvinimą turėsianti sumokėti brangiau kaip kitos tautos, kurios pasidavė šiai griaunancių itakai, neturėdamos teisingo instinkto.

Laikraštis „Lokalanzeiger“ pa-brėžia, kad Churchilliui teko Anglia pastūmėti į tokią padėtį, kur pasibaigia syravimo politika tarp visiško atmetimo ir karsto viliojo-mo ir Anglia pasiaukoja bolševizmumi. Baigdamas laikraštis klau-sia: „Ar yra žmonių, tikinčių gal-ešią Europą išvaduoti nuo bolše-vizmo ir tuo pačiu apsaugoti Angliją nuo prazdžių? Toks didelis turėjo pasireikšti apkaininčios neapykantos minčių pasaulis ne-kartą Londono. Bolševikų verba-vima Anglioje galima pastebėti užuomazgoje diena iš dienos be-sireiškianti. Anglia nemato ir ne-girdi. Neapykanta juos apakina ir kvailumas juos apkurtina.“

Ryšium su „anglu sovietų drau-giškumo savate“ Cambridge mie-ste, laikraštis „Deutsche Allgemeine Zeitung“ primena tą faktą, kad šio išimtinio akademiniu miesto stu-dentų dalis jau kreipėsi į bolševiku jaunimą su platoniskais entuziaz-mo pareiškimais. Be to, susidare iš 24 žymių žmonių organizacinis komitetas, i kurį taip pat įėja universiteto rektorius, 12 profesorių ir net bažnyčios atstovai. Tai esą tokos prieštaravimas, kuris reiškia savęs paneigimą, pabrėžia laikraš-tis, baigdamas šiai žodžiai: „Briti-tų kultūra ir su ja susijusi bažnyčia tikrai negalejo šiurkšiau pa-sireiškinti, kaip šiuo draugystės už-mežgimui.“

Bombardavimų aukos Vokietijoje ir Anglijos

BERLIEN. Oficialiai duomenis, per priešo bombardavimą vokiečių teritorijos nuo karo pradžios iki 1941 m. rugpjūčio 2 d. buvo užmušta 3.853 žmonės. Šios anglių karo aukos yra iš kelių miestų ir kelių apygardų. Iš anglų pusės oficialiai pranešama, kad per vokiečių atsilyginamuosius puolimus žuvo 41.900 žmonių. Tikras skaičius iš tikrujų yra aukštėsnis. Tačiau ir skaičius 41.900 yra daugiau kaip 10 kartų didesnis už ta, kuri dėl gero vokiečių tėvynės fronto pasipriešinimo sugebėjo pasiekti anglų bom-baradavimas. Ryšium su tuo įdomu palyginti, kad 1938 metais per susisiekimo nelaimės Reicho teritorijoje žuvo 7.354 žmonės.

vieniuolikė pasirodė perdaug pranaši, kad jos įtikinčia pergale būtu galima bent kiek suabejoti.

Kauno sportininkų išvyka į Vilnių paliko gražių prisiminimų, kuriu fone dvi reikšmingos pergalės. Iš vokiečių dėl ūžišdieni atvyksta i Kauna ir tikisi atsigriebti, ypatingai krepšinyle. Kaip jieems tai seksis, tu-rėsim proga stebėti rugės 14 d. Kauno sporto aikštynę.

K. Čerketūnas

KRONIKA

LIKVIDUOJAMA BUV. KOMUNALINIO ŪKIO MINISTERIJA

Pirmojo ir viadas administracijos Generalinio Tarejo nutarimu, likviduojama buv. Komunalinio Ūkio Ministerija. Is tos ministerijos departamento formuoja Viadas reikalių vadybos stablybos valdyba.

JAU SĒJAMI RUGIAI

Ūkininkai jau spėjo susidoroti su pūtimi, kuri dėl vėlyvo pavasario šiemet taip pat turėjo nusiteisti, ir dabar jau ima sėti rugius.

Padékime išaiškinti bolševikų teroro aukas

Bolševikų čekai siaučiant, daug tikru Lietuvos sūnų ir dukterų tapo jos aukomis, t. y. buvo žiauriausiai nužudyti. Atlikus šį darba, čeka tuo nesitenkinio, bet, norėdama visai paslepti savo juodus darbus, nužudytiuosius slapsa, paprastai nakties metu, išveždavo kur nors i miškus ir ten užkasdavo taip, kad nė žymiu neliktu. Tačiau dažnai ir slapdžiai darbą iškyla aikštén.

Ir apie slapsa nužudytiuosius dažnai pasklinda kalbos, ypač atradus kiek įtartines duobę miške ar šlaip nuošalesnėje vietoje. Tokiu būdu Kauno Sunkiųjų Darbu Kalėjimo Dingusiu Kalinių Leškojimo Skyrių yra pavyk surasti kelias nužudytiuosius atpažinti. Tai reikalinga ir tam, kad a'eičiai išsiltų dokumentinis raudonojo teroro siautimo vaizdas.

Taigi padékime greičiau išaiškinti mums brangių Tėvynės kankinių palaidojimo vietas ir juos atpažinti.

ZEMĖS BANKO NAUJI TELEFONAI

Zemės Bankas Kaune perkeltas iš Duonelaičio g-vė 35 į Laisvės al. 76. Banko telefono centrinių 2-13-85. Centrinė darbo dienomis veikia nuo 8,5 iki 16,5 val. Per ją išsaukiami visi banko skyriai.

Be to, tiesiog iš miesto veikia šie telefonai:

Vadvytojas, kabin.	22256
Vyr. buhalteris, kabin.	20962
Paskolų skyrius	24296
Revizavimo skyrius	28008
Ūkio skyrius	24119

ZEMĖS BANKAS

930(2)

Tarnt.

STREPEKUI Aleksandriui mirus,

nuliūdusioms žmonai ir dukterims reiškiame giliai užuojaudau.

Kauno Maisto Gaminų Prekyba,
Transporto Konoros
Viršininkas ir bendradarbiai

Akc. B-vės „Statyba“ administr. ūkinio skyriaus viršininkui ponui

Lukaševičiui Juozui,

jo mylimai motutei mirus, reiškiame nuoširdžią užuojaudau.

Akc. B-vės „Statyba“ Valdyba ir tarnautojai

Smulkūs skelbimai

JEI IŠVERSTI
ka nors reik, į Sapiegos 6 etk. Ver-

timų biuras „Plunksna“. Tel. 23727.
823(6)

Inteligentė moteris, mokanti vokių kalbą, ieško šeimininkės arba virėjos vietas. Kreiptis „I Laisvės“ Ad-j Nr. 826.
828(3)

Ieškau ūkio ar kurjerio vietas. Siūlyti „I Laisvė“ Administracijai Nr. 867.
874(3)

Buhalteris — korespondentas, mokantis vokių kalbą, ieško darbe. Siūlyti „I Laisvė“ adm. dėl „Varno“. 914(1)

Pamestas ridikiulis su pasu, parkitu ir kt. daiktais 1941 m. rugėjė 5 diena. Radusį prasau gražinti pasavininkui į Raginės 19, tel. 23370.
915(1)

Lietuvos, 20 m. jaunuolis, baigės 3 ref. gimn. kl. ieško raštininko, noruotojo ar pan. tarnybos. Kreiptis: Kaunas, Miško 6, į I. Š. nuo 14—18 val.
916(1)

SKELBIMAS
IX. 6. Kalniečių pirty pamečiau šliūbinį žiedą su monograma: O. K. 1940. IX. 8. Prašau už atlyginimą grąžinti VI. Kazlauskui, Molėtų g. 14a, but. 4 Nr.
918(1)

Skubiai reikalinga tarnaitė, mokanti vokių kalbą. Salygos geras. Pageidaujamas rekomendacijos. Kreiptis tel. 28767.
920(2)

Reikalinga mergaitė už šeimininkę, gerai mokanti vokių kalbą. Laisvės Al. 41b, bt. 4, Kaunas. 921(1)

Parduodama med. vaiko lovytė. Būgos 22, bt. 2.
922(1)

Perku knygas lietuvių, vokiečių, anglų, rusų kalbomis. Pranešti telef. 20150 Buhalteriui.
923(1)

Pirkslu motoriška dvirati gerame stovelyje. Pranešti Krėvos g-vė 5, b. 5. Tel. 26543.
924(1)

Kas žino apie Antaną Prascevičių, paskutinių laikų tarnavusį Pabradės poligone. Kas žino apie jo likimą, prasom pranešti tėvams: Kaunas, Daukšos 23, bt. 1.
925(1)

Pamestas vidaus pasas, rankinukas, malda knygą, rožančius ir 72 rbi. Radusį prasau už atlyginimą gražinti Ganusauskienėi Barborai, Vilijampolėje, Dubysos g-vė Nr. 5 (už „Gumos“ fabriką).
926(1)

Kas žino, kur randasi Justinas Jonaitis, Jono sūnus, prasom pranešti Koste Jonaitienei, Kaunas, Vilijampolė, Šiluvos g-vė Nr. 13.
928(1)

PRANEŠIMAS PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS REIKALU

Paditrukdami iš Lietuvos, bolševikai išgabeno ar sunaikino nemaža gaisrinio inventoriaus, dėl to yra darbar tokiu miestu ir miesteliu, kurie visai neturi jokių irankių, ypač gaisrinį siurblių. Be to, dalis inventoriaus buvo pamesta pakelėse, kurių dalyje vietas ugniesių buvo paėmė savo globon.

Is kitos gi pusės yra išlikusi tokia ugniesių organizacija, kurios turi nenaudojamus irankius, kaip pavyzdžiu, senus, bet dar tinkamus rankinius siurblius, statines ir pan.

Ryšium su tuo Lietuvos Ugniagesių Organizacijos Sajungoja prašo tas organizacijas ir vietas savivaldybės sutikimo atliekamus siurblius ir kitokį inventorių perleisti nukentėjusiemis miestams visai ar laikinai naujotis. Kokius irankius ir kuriomis būtent salygomis galėtų perleisti, organizacijos prasomos yra kuo skubiausiai pranešti Lietuvos Ugniagesių Organizacijai Sajungai Kaune, Daukanto 12/12, telef. 26327. Taip pat ugniesių organizacijos pareigojamos tuoju pranešti apie turimą svetimą priešgaistrinį inventorių.

Reikiamas smulkus priešgaistrinis inventorius, kaip p.vz.: gaisrinės žarnos, jungtuvai, tryškinės, tarpikliai jungtuvams, švirkšlės, „Minimax“ gesintuvams užtaisai, koštuvai nuo smalkių, sraigteliai žarnoms lopysti ir kt., gaunamas Sajungoje, Kaune.

Lietuvos Ugniesių Organizacijai Sajunga

Prancūzijoje įsteigtas specialus teismas teisti senojo režimo politinius veikėjus

VICHY. Specialiam politiniams teismui, kurį įsteigti nutarė ministrų kabinetas per savo vakarykštį posėdi, pavesta teisti senojo režimo politinius veikėjus. Šis specialus teismas veiks vietoje Riomo teismo. Kaltinamieji bus teisiami kaip „atsakinti už pralaimėjimą“. Maršalas Petainas rugpjūčio 12 d. pranešė apie savo nutarimą pasinaudoti teisėmis, kurias jam sutei-

kia konstitucijos akto Nr. 7 ir asmeniskai intervenuoti į teismo eiga. Atitinkamai pasiūlymai, kaip jau pranešta, turi būti jam pateikti iki spalio 15 d.

Per vakar įvykusį ministerijų pasitarimą buvo aptartas taip pat valstybės tribunolo (Tribunal d'Etat) įsteigimas, kuriam bus pavesta surasti tikruosius atsakinguosius už valstybės saugumui kenkiančius nusikaltimus ir veiksmus, tai yra paskutinių teroro aktyų kaltininkus, prieš kuriuos reikalaujama imtis atitinkamų priemonių.

BARCELONA. Jungtiniai Valstybių pasiuntinys prie Vatikano Tayloras šiandien popiet susitiko su Jungtiniai Valstybių ambasadoriu Madride Wedelli ir Jungtiniai Valstybių ambasadoriu Vichyje admirolu Leahy. Jis susitiko vietiniame „Rito“ viešbutyje.

Dalis vasaroju siu savo vasaranius ir mano pasilikti juose gyventi ir žiemą. Aktualus mokyklos klausimas, nes mokiniai susidaro per trisdešimt.

ZAPYŠKIS

Pagaliau susilaukta lietuvių gydytojo ir valstiniuko

Anksčiau iš komunistinio režimo metu sveikatos punktu vedėjas ir valstiniukas buvo žydai. Vienas iš jų šiu metu karo pradžioje yra pagėges ir slapstosi.

Dabar jų vietoje įsikūrė lietuvių gydytojas Urbaitis ir vaisininkas P. Bikenis.

SIMNAS

Papuošti vokiečių karų kapai

Pirmaja karų diena Simno apylėkėje kovose žuvo keletas vokiečių karių, kurie palaidoti žuvimo vietose. Tik šūviams aprimus, gyventojai tuo gražiai sutvarkė ju kapus: aptvėrė tvorelėmis, iškelė antkapius ir apsodino gėlėmis. Ir dabar šventadieniais apylenkės jau nėmas aplanko šiuos kapus, nes Simno apylenkė bolševiku terorą pajau'o skaudžiai. Čia, kaip, palyginti, netoli Vokietijos sienos esančioje apylenkėje, buvo sekamas kiekvienas lietuvių žingsnis, per Simnų iš pasienių dienas ir naktis plaukė bolševiku sunkvežimių su medžiaga karui prieš Vokietiją. Didžiuju trėmimų metu į Sovietų Rusiją išvežta keletas mokytojų ir aktyvesnių organizacijų dalyvių.

SUDARYTAS DANIJOS — BALTIJOS PAGALBOS KOMITETAS

KOPENHAGA. Paremti ypatinai pagalbos reikalingiemis gyventojams Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje sudarytas Danijos — Baltijos pagalbos komitetas, kuris, tarpininkaujant Raudonajam Kryžiui, numato siusti į Pabaltijį maisto produktų ir vaistų.

I LAISVE

Redakcija — Duonelaičio 24, tel. 21414, 20530.

Administracija — Mickevičiaus 28 (medinis namelis), tel. 26375, 22430.

VISUOMENĖS ŽINIAI

Kauno Miesto Savivaldybė praneša, kad jos žinioje esančios

PIRTYS:

I-ji — Vaidoto gt. 78 Nr.
II-ji — Sodo gt. 68 Nr.
III-ji — Lukšio gt. 24 Nr.
IV-ji — Jurbarko gt. 2 Nr.
V-ji — Priepakaus g. 13 Nr.
VI-ji — Kapsų g. 44 Nr.
VII-ji — Kalniečių g. 38 Nr.

veikia penktadieniais ir šeštadieniais nuo 10 valandos iki 21 valandos, o sekmadieniais nuo 7 val. iki 10 valandos.

Pastaba: V-ji pirtis (Higiena) sekundadieniais neveikia.

SKALBYKLIS:

I-ji — Radvilėnų g. 21 Nr.
II-ji — Seimo g. 8 Nr.
III-ji — Duonelaičio g. 49 Nr.

veikia visą savaitę (išskyrus Sekmadienius) nuo 8 val. iki 16 val. ir pri-

ima skalbi skalbinius mažais ir didesniais kiekiais.

SKALBINIU PRIĖMIMO KONTOROS:

Mapu g. 2 Nr.
Seimo g. 8 Nr.
Laisvės al. 84 Nr.
Maironio g. 25 Nr.
Duonelaičio g. 49 Nr.
Mickevičiaus g. 202 Nr.
Vienuolės a. 7 Nr.
Gedimino g. 24 Nr.
Laisvės al. 14a Nr.
Vytauto pr. 4c Nr.
Žemaičių g. 31 Nr.
Zanavyčių g. 23 Nr.
Aukštaičių g. 2 Nr.

Veikia kasdien nuo 7 val. iki 18 val. (darbo pertrauka nuo 11 val. iki 14 val.) ir tuo laiku priima mažesniais kiekiais skalbinius ir išvairus drabužių skalbinius, valymui ir dažymui. Taip pat tomis valandomis galima atsilioti sutvarkytus skalbinius bei rūbus.

937(3)

BEKANNTMACHUNG

Sämtliche Fernsprechseinrichtungen (Fernsprechapparate, Vermittlungsschränke, Anschlussdosen und Zuleitungen) — auch in verlassenen Wohnungen — sind Eigentum des Deutschen Reiches. Beschädigungen und Entfernung dieser Einrichtungen sind strafbar.

Hausbesitzer, Hauswände und sonstige Personen haben bis zum 10. 9. 41 an das Fernsprechamt, Ozeskenesstr. 8 (Fernruf Nr. 24 123 u. 21 678) zu melden, ob sich auf ihrem Grundstück beschädigte Fernsprechseinrichtungen befinden Wehrmacht — Nachrichten — Kommandantur, Kaune

SKELBIMAS

Visi telefono susisiekimo įrengimai (telef. aparatai, centralės, pridėtiniai aparatai ir įrengimai) kad ir negyvenamuose namuose lieka Vokietijos Valstybės nuosavybė. Gadinimai ir nuėmimai šiu įrengimų baudžiami.

Namų savininkai, valdytojai ir kiti asmenys turi pranešti Telefono Stočiai Kaune, Ožeškienės g-vė 8 (telef. N. 24123 ir 21678) ar juju žemės plotė randa siu sugadintu "telefonu" įrengimui.

Atstatymo darbai

Anksčiau, bolševikinės priespavdos metu, Lietuvos gyventojai laukė karo, kaip vienintelės išsigelbėjimo priemonės iš balsios bolševikų tiranijos. Tačiau tuomet dažna apimdamo ir nerimas ir net tam tikra baimė. Mažam kraštui pasidaryti dviejų milžiniškų armijų susidūrimo arena nebuvo džiugianti perspektiva: juk iš jo gali likti tiktais griuvėsių krūvos. Tiesa, bolševikai girdavosi, kad jie sumušia priešą jo paties žemėj, tačiau tokiai naivais jų pasigyrėmis niekas netikėjo. Kiek realėnis atrodė kitas bolševiku gasdinimas, kad jei jiems vis dėto tektu iš Lietuvos pasitraukti, tai jie nepalksią akmens ant akmens, atseit, viskas būsią sugriauta ir sunaikinta, kad nieko vertingo neliktu. Ši pastarajį savo planą jie tikriausiai ir būtu vydę, jei, žinoma, tik būtu suspėjė.

Praūžus pro mūsų kraštą karo audrai, pamatėm, kad, laimei, nė vienas iš bolševiku planų nepavyko. Bolševikai taip greitai turėjo iš Lietuvos sprukti, kad beveik visai nieko nebesuspėjo sugriauti ir išspradinti, net ką jau buvo parrenge. Tuomet jiems terėjėjo išgelbėti tik savo kaili. Tuo būdu buvo išgelbėta daugelis Lietuvos imonių, pastatų, tiltų ir kitų vertingų dalykų.

Vis dėlto nors ir trumpas tebuvo mūsų krašte karas, tačiau jis paliko šiočiai tokiai pėdsakų: daugiau ar mažiau per susisaudymus nukentėjo keletas didesnių miestų ir miestelių bei paskirų ūkių. Tai, palyginti, maži nuostoliai, bet vis dėlto ir jie tautos ūkiui turės įtakos. Dabar iškyla klausimas vesus tuos sugriautus ar sudegintus pastatus skubiai atstatyti, kad visas Lietuvos gyvenimas funkcionuotu be jokių sutrukdyti. Tiesa, per šiuos pustrečio mėnesio nemaža toje srityje jau padaryta: visur suvertarkytos susisiekimo linijos, nukentėje gyventojai aprūpinti butais, mažiau nukentėjus pastatai atremontuoti. Kiek ilgiau užtruktik labiau nukentėjusių miestelių, kurių visoje Lietuvos teritorijoje, atstatymo darbai. Tačiau malonu konstatuoti, kad ir šioje srityje nestovima vietoj. Jau dabar gaunama iš provincijos žinių, kad susirūpinta nukentėjusių miestelių atstatymu. Daugely vietų jau dirba matininkai, kurie juos perplanoja.

Per aną Didžiąją kara taip pat buvo nukentėjusių miestų ir miestelių, bet jų skaičius buvo žymiai didesnis ir jie patys beveik visiškai išgriauti, kaip, pav., Šiauliai, bet po karo nebuvu susirūpinta juos perplanuoti, padaryti gražesnius, tvaringesnius. Tuomet kiekvienas savininkas statėsi naujas pastatus senųjų griuvėsių vietoj, ir miestelių liko visai nepakeitę savo veido: su siauromis, kreivomis gatvėmis, kurių sunuose pristatyta vienos kausio stiliaus medinių ar mūrinų pirkelių bei didesnių namų.

Dabar turėtų būti kitaip. Reikia rūpintis, kad atstatomieji miesteliai būtų gerai išplanuoti ir atidžiai prižiūrima jų statyba. Taip pat reikia kiek galima daugiau statyti mūriniai namai. Bolševikams negailestingai iškirtus didelius miškų plotus, Lietuvos miškingumas dar labiau sumažejo. Tad dar labiau miškus mažinti negalima. Zinoma, visas tas atstatymo darbas nėra vienos dienos darbas, tuo labiau dabar, karo metu sėlygoje, tačiau tam darbu reikia rengtis ir viska iš anksto numatyti.

IS DŽIBUČIO I PRANCŪZIJĄ ATSKIDO LEKTUVAS

VICHY. Šiandien i Marsseili atskrido vienas prancūzų lekuvias su trimis žmonėmis. Lekuvias atvyko iš Džibudžio, iš kur jis išskrido sekadieni popiet. A'tskridė spaudos a stovams papasakojo, kad britų blokada nežmoniškai gyventojus spaudžianti. Ypatingai padidėjo vaku mirtingumas. Tačiau Prancūzų Somalijos gyventojai nepasiduoda ir ryžingai pakelia trūkumus ir kančia. Niekas negalvoja pasiduoti blokuotojo rekalavimams. Gyventojai labai džiaugiasi, kai gauna pašą ir daugiau med kamenų oro keliu.

Aufruf an alle Schaffenden Litauens

Die Ueberprüfung der bisherigen Tätigkeit der Berufsverbände lässt es mir im Interesse eines ungestörten Aufbaus der Wirtschaft zweckdienlich erscheinen, die Berufsverbände vorläufig bestehen zu lassen. Aus d'esem Grunde habe ich mit dem heutigen Tage einen Beauftragten für die Berufsverbände in Litauen mit dem Sitz in Kauen. Vytauto pr. 63, bestellt. Dessen Tätigkeit wird insbesondere darin bestehen, die von den Berufsverbänden bisher wahrgenommenen Aufgaben der Sozialversicherung und der Arbeitsinspektion fortzuführen.

Die Mitgliedschaft bei den Berufsverbänden bleibt erhalten.

Die in Betrieben und Aemtern vorhandenen Betriebskomitees haben sich selbst aufgelöst und damit aufgehört zu bestehen. Ich habe aber den Wunsch mit Hilfe der Berufsverbände Betriebsgemeinschaften zu errichten und geben damit jedem einzelnen Gelegenheit von sich aus an der Neugestaltung der Wirtschaft mitzuhelpen. Nur hierdurch kann

eine Sicherung von Arbeit und Brot für alle erreicht werden. Zwecks Gestaltung dieser Betriebsgemeinschaften wird bis auf weiteres für alle Betriebe und Aemter mit mehr als 20 Beschäftigten je ein Betriebsdelegierter bestellt. Dessen Aufgabe ist es, als Berater des Betriebsleiters beizutragen dass

1. die Ruhe und Ordnung in den Betrieben und Aemtern erhalten bleibt,
2. die Arbeitsdisziplin gewährleistet und ein gesunder Leistungsgedanke vertreten wird und
3. berechtigte Wünsche oder Beschwerden der Arbeiterschaft eine im Interesse aller liegende Berücksichtigung finden.

Die Zukunft des einzelnen wie der Gemeinschaft ist damit abhängig von der gemeinsamen aufbauenden Arbeit, für die jeder die ihm zukommende Verantwortung tragen muss.

DER GENERALKOMMISSAR
IN KAUNEN

Bekanntmachung

DER GENERALKOMMISSAR IN KAUNEN

Bis zu einer Reform der Berufsverbände und der in ihren Händen gelegenen Sozialversicherung und Arbeitsinspektion wird folgendes bestimmt:

I. SOZIALVERSICHERUNG.

Die Aemter, Betriebe und andere Arbeitgeber zahlen die Beiträge für die Sozialversicherung (mit Ausnahme der priv. Arbeitgeber in der Landwirtschaft und den Haushaltungen) laut der bestimmten Tarife; sowie die Steuern für kulturelle Zwecke (1% vom Lohnfonds) und die Beamten, Angestellten und Arbeiter die Beiträge für die Berufsverbände (1% monatlich vom Lohn) nach den bisherigen Regeln weiter.

Den Beitrag für die Berufsverbände behalten die Aemter, Betriebe und andere Arbeitgeber vom Lohn ein.

Für die priv. Arbeitgeber in der Landwirtschaft und den Haushaltungen gilt ab 1. 8. 1941 hinsichtlich der Beiträge zur Sozialversicherung folgende Regelung:

1. Die privaten Arbeitgeber in der Landwirtschaft zahlen an Beiträgen:

für einen Hirten (Jungen oder Mädel bis 16 J.) Rb 2.— monatlich,

für eine Magd oder Halbknecht Rb 3.— monatlich,

für eine Landarbeiterfamilie und Feldarbeiter Rb 4.— monatlich.

2. Der Arbeitgeber zahlt für eine in seinem Haushalt beschäftigte Person an Beiträgen:

in Kowno und Wilna Rb 5.— monatlich,

in Kreisstädten Rb 4.— monatlich,

in den übrigen Orten Rb 3.— monatlich.

Die Beiträge für die Sozialversicherung sind fortlaufend zu zahlen. Etwaige Beitragsrückstände sind nachzuleisten. Die Beiträge und Rückstände sind durch die Aemter und Betriebe auf das bisherige Konto bei der Filiale der lit. Staatsbank einzuzahlen, und durch die privaten Arbeitgeber an die zuständige Sozialversicherungsstelle zu leisten.

Die Versicherungsbeiträge müssen einmal monatlich bei Auszahlung der Löhne in der zweiten Monatshälfte geleistet werden. Für die nicht rechtzeitig eingezahlten bzw. überwiesenen Versicherungsbeiträge werden einheitlich Verzugszinsen in der Höhe von 0,1% für jeden Tag der Verspätung erhoben. Die Steuern für kulturelle Zwecke und die Beiträge für die Berufsverbände sind vom 1. 9. 1941 durch die Amts- bzw. Betriebsleitung jeweils am 1. des Monats auf das Konto Nr. 159301 der lt. Staatsbank bzw. ihren Filialen zu überweisen. Die privaten Arbeitgeber zahlen die Steuer für kulturelle Zwecke und den einbehaltenden Beitrag für den Berufsverband zusammen mit den Beiträgen der Sozialversicherung an die zuständige Sozialversicherungsstelle.

Die Leistungen der Sozialversicherung werden nach den bisherigen Normen von der Amts- bzw. Betriebsleitung und für die bei privaten Arbeitgebern Beschäftigten von der Sozialversicherungsstelle festgesetzt und erteilt. Die Leistungen der Sozialversicherung werden dabei im vollen bisherigen Umfang (100%) nur jenen gewährt, die für die Berufsverbände weiterhin Beiträge leisten. Eine Bescheinigung hierüber stellen jeweils die Aemter, Betriebe bzw. Arbeitgeber aus.

Die Verordnung des Departements für Sozialfürsorge v. 14. 7. 1941 wird, mit Ausnahme der Bestimmung betr. Rechnungsurkunden, ausser Kraft gesetzt. Die Rechnungsurkunden sind zukünftig an den Beauftragten für die Berufsverbände, Sozialversicherungsabteilung, Kowno, Vytauto pr. Nr. 63 einzuschicken.

II. ARBEITSINSPEKTION.

Die Aufgaben des Arbeitsschutzes (nach bisherigem Recht) werden von den Arbeitsinspektoren in den Kreisen und Städten Kowno, Wilna und Schaulen wahrgenommen.

Soweit die Arbeitsinspektoren Betriebsbesuche vornehmen, ist bei den Betriebsbegehung und der Erörterung von Fragen des Arbeitsschutzes der Betriebsdelegierte zu beteiligen.

Kauen, 7. 9. 1941.

gez. Dr. von RENTELN.

Atsišaukimas į visus Lietuvos dirbančiuosius

Patikrinus ligšiolinę profsajungų veiklą, netrukomo ūkinio atstatymo interesais aš randu reikalių profesines sajungas laikinai paliki. Todėl nuo šios dienos aš esu paskyręs profesinėms sajungoms Lietuvoje įgaliotini, kurio būstinė Kaune, Vytauto pr. 63.

Jo veikla bus daugiausia nukreipta į profesinių sajungų darbą socialinio draudimo ir darbo prižiūros srityje.

Profesinių sajungų nariai pasileika.

Imonių ir įstaigų komitetai patys išsiskirstė ir tuo būdu nustato veikti. Tačiau aš pageidauju su profesinių sajungų pagalba isteigtį imonių bendruomenes ir tuo būdu kiekvienam duodu progą prisidėti prie ūkinio atstatymo. Tik šiuo keliu kiekvienam gali

būti užtikrintas darbas ir duona. Siekiant iškurti šias imonių bendruomenes, tuo tarpu visos įstaigos ir imonių, kuriose dirba daugiau kaip 20 žmonių, išrenka po vieną atstovą. Jų, kaip imonių vadovų patarėjų, uždavinys yra prisidėti, kad

1. imonių ir įstaigose būtų išlaikyta rimtis ir tvarka,

2. būtų užtikrinta darbo drausmė ir sveikas darbo našumas

ir 3. dėl bendru interesu būtų atsizvelgti į teisėtus darbininkų pageidavimus ir skundus.

Tuo būdu tiek paskiro asmens, tiek bendruomenės ateitis priklauso nuo bendro atstatomojo darbo, už kuri kiekvienas turi nešti jam tenkančią atsakomybę.

GENERALINIS KOMISARAS
KAUNE

Skelbimas

Kol bus reformuotos profesinės sajungos ir ju žinioje esas socialinis draudimas ir darbo inspekcija, nustatoma kas sekā:

I. SOCIALINIS DRAUDIMAS

Istaigos, imonių ir kiti darbdaviai moka ir toliau socialiniams draudimui (išskyrus privačius darbdavius žemės ūkyje ir namų ruošoje) jnašus nustatyto dydžio; taip pat toliau mokami pagal ligšiolinius nuostatus mokesčiai kultūriniams reikalamis (1% atlyginimo), ir valdininkai, tarnautojai ir darbininkai moka ir toliau jnašus profesinėms sajungoms (1% mėnesinio atlyginimo).

Jnašus profesinėms sajungoms ūlaiko išstaigos, imonių ir kiti darbdaviai iš atlyginimo.

Privačiams darbdaviams žemės ūkyje ir namų ruošoje galioja nuo 1941. IX. 1 d. išstaigos arba imonių vadovybės banko arba skyrių Nr. 159301. Privatūs darbdaviai mokesčius kultūriniams reikalamis ir išskyktyus profesinėms sajungų jnašus moka kartu su socialinio draudimo jnašais kompetentingiam socialinio draudimo organams.

Socialinio draudimo pašalpas pagal ligšiolinius normas nustato ir paskirsto išstaigos arba imonių vadovybė, o pas privačius darbdavius dirbantiesiems — socialinio draudimo pašalpos pilnai (100%) teikiamos tik tiems, kurie ir toliau tebemoka profesinėms sajungų jnašus. Tam reikaliui liudijimus išduoda, reikaliui esant, išstaigos, imonių arba darbdaviai.

1941. VII. 14 d. socialinės apsaugos departamento įsakymas, išskyrus atskaitomybės dokumentu nustatymą, negalioja. Ateityje atskaitomybės dokumentus reikiasi Profesinių Sajungų Igaliotiniui, Socialinio Draudimo Skyrius, Kaunas, Vytauto prospe. 63.

II. DARBO INSPEKCIJA

Darbo apsaugos uždavini (pagal ligšiolinius nuostatus) vykdo darbo inspektorai apskrityste ir Kauno, Vilniaus ir Šiaulių miestuose.

Darbo inspektoriams aplankant imones, imonių apžiūrėjime ir darbo apsaugos klausimų svarstyme turi dalyvauti imonių atstovas.

(pas.) Dr. von Renteln

GENERALINIS KOMISARAS

KAUNE

Kaunas, 1941. IX. 7.

Wilhelmstrassē apie „Greero“ incidentą

tojo komendanto originalus prae-
tojimasis nebuvęs vėliau nudailintas. Be to, čia turima išpūdžio, kad tokis vaizdavimas, koki pateikė Jungtinės Valstybės, yra tik viena grandis visoje grandinėje tendencijų pranešimų, kuriais norima priartinti kara. Tuose pat vokiečių sluoksniuose šiandien, be kitoko, primenami Jungtinės Valstybių laivyno ministerio Knoxo pareiškimai, kuriais jis staciai pagaidavo incidento. Ryšium su tuo čia nurodomas melagingumas, su reikėtu išaiškinti klausimą, ar Jungtinės Valstybių laivai naikin-

kos gyventojai buvo rengiami įvykiams, prie kurių priklausas ir naujas melagingumas, kuris išvedamas iš Jungtinės Valstybių laivų naikintojo „Greero“ incidento.

LISABONA. Britų admiralas Lilie pirmadienį išplaukė su specialia savo vyriausybės misija į New Yorką.

VICHY. Buves prancūzų kariuomenės vadas Sirijoje generolas Dentzas, kaip pranešama iš nusimančių sluoksnių, rugėjo 10 d. atvyks į Marseli.

KAIP ATRODĖ LONDONAS KA-
NADOS MINISTERIU
PIRMINKUI

NEW YORKAS. IX. 8. Kaip „New York Times“ ir „Canadian Press“ praneša, Kanados ministras pirminkas, atvykės iš Londono, kaip jau pranešta, pareiškė, kad jis daugiau negu bet kada priešingas sudarymui vieno Imperijos karinio kabineto, kuris tik tai kliudysis greitai spręsti. Toliau Kingas pasakė, kad jis gilių sujaudinęs Londono centro vaizdas. Visa sritis aplink Sv. Povilo katedrą esanti vieni griuvėisiai.